

Középszintű szóbeli érettségi

magyar irodalomból

Témakörök 2024. őszi

I. ÉLETMŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL. KÖTELEZŐ SZERZŐK

1. Ady szerelmi költészetének két műzsájához kapcsolódó nagy verscsoportjai: a Léda- és a Csinszka-versek néhány jellemző, megkülönböztető sajátossága
2. A műballada kifejezőeszközei, műnemeket egybekapcsoló jellege, témái Arany néhány balladájában
3. Babits: Jónás könyve – prófétaság, a közösségért való áldozatvállalás, a költőszerep végső tisztázásának kísérlete az életmű végén
4. Herczeg Ferenc: Az élet kapuja – a magyarság sorskérdéseivel való szembenézés kísérlete hosszú-elbeszélésben
5. Jókai Az arany ember c. regényének jelentősége, a romantikához és a realizmushoz való viszonya
6. József Attila utolsó periódusa – közéleti és magánéleti problémafelvetések, vallomások néhány szabadon választott vers alapján
7. Kosztolányi: Édes Anna – lélektani és társadalmi regény, a könyv újszerűsége és maradandó értéke
8. Mikszáth: Beszterce ostroma – modern „Don Quijote”, az időből kiesett ember és a környezetében élőkkel való különleges kapcsolata
9. Petőfi tájversei: hogyan közelíti meg a hazai tájat a költő, mit tart fontosnak bemutatni (néhány költemény alapján)?
10. Vörösmarty utolsó periódusának nagy versei (A vén cigány, Előszó): poétikai eszközök, megoldások

II. SZERZŐK, MŰVEK, KORSZAKOK A RÉGI MAGYAR IRODALOMBÓL A 18. SZÁZAD VÉGÉIG. VÁLASZTHATÓ SZERZŐK

11. Stílusok sokfélesége Csokonai költészetében

III. PORTRÉK, METSZETEK, LÁTÁSMÓDOK A 19-20. SZÁZAD MAGYAR IRODALMÁBÓL. VÁLASZTHATÓ SZERZŐK

12. Radnóti néhány nagy költeményében az idill és a tragikum szembenállása, neoklasszicista értékek
13. A groteszk érvényesülése Örkény európai hírű alkotása(i)ban (néhány egyperces novella vagy a Tóték)

IV. METSZETEK A 20. SZÁZADI DÉLVIDÉKI, ERDÉLYI, FELVIDÉKI, KÁRPÁTALJAI IRODALOMBÓL

14. Kányádi Sándor eredetisége, mondandóinak érvényessége néhány kiválasztott költemény alapján

V. MŰVEK A KORTÁRS MAGYAR IRODALOMBÓL

15. Váratlan hanyatlás és az emelkedés lehetősége – Tóth Krisztina három novellája a Vonalkód című kötetből (javasolt: Egy boszorka van, Hangyatérkép, Timár Zsófi muskátlija)

VI. MŰVEK A VILÁGIRODALOMBÓL

16. Korokon átívelő, a zsidó-keresztény kultúrában megkerülhetetlen műfajok, témák a Bibliában

17. Szorongás, elidegenedés, jellemző XX. századi kortünetek Kafka Az átváltozás c. elbeszélésében

VII. SZÍNHÁZ ÉS DRÁMA

18. A komikum megjelenési formái és leleplező hatása Molière Tartuffe című drámájában

19. Katona József: Bánk bán – a címszereplő konfliktusai, tragikuma és a mű nyilvánvaló üzenete(i)

VIII. REGIONÁLIS IRODALOM

20. A debreceni Református Kollégium szerepe irodalmunkban, kultúránkban; Csokonai és a Kollégium

Középszintű szóbeli érettségi

magyar nyelvből

Témakörök 2024. őszi

MAGYAR NYELV

I. KOMMUNIKÁCIÓ

1. A kommunikációs folyamat tényezői, célja, funkciói gyakorlati megközelítésben
2. Az emberi kommunikáció nem nyelvi jelei és kifejezőeszközei (pl. gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, testtartás, fejtartás, csend)
3. A kommunikáció formája: a szóbeliség és az írásbeliség

II. A MAGYAR NYELV TÖRTÉNETE

4. A nyelvtörténet forrásai: kézirásos és nyomtatott nyelvemlékek
5. A nyelvújítás főbb eljárásai és eredményei az ismertebb példák tükrében

III. EMBER ÉS NYELVHASZNÁLAT

6. A nyelv mint jelrendszer
7. Anyanyelvünk rétegződése. A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és a rétegnyelvek
8. Nyelvünk helyzete a Kárpát-medencében

IV. A NYELVI RENDSZER

9. A hangkapcsolódási szabályosságok típusai és a helyesírás összefüggései
10. A magyar nyelv szófaji rendszere: az alapszófajok, egyes viszonszók és mondatszók (felismerése)
11. A mondatrészek fogalma, fajtái, az egyszerű mondat megkülönböztetése és a mondatfajták szakmai szempontok szerinti megkülönböztetése (pl. szerkezet, logikai minőség, modalitás)

V. A SZÖVEG

12. A szöveg fogalma, jellemzői, a kohézió legalapvetőbb kritériumai
13. A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok: különböző típusú önéletrajzok, motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél, kérvény)

VI. A RETORIKA ALAPJAI

14. A beszéd megszerkesztésének folyamata az anyaggyűjtéstől a megszólalásig
15. Az állásinterjú

16. A kulturált véleménynyilvánítás és vita szabályai, gyakorlata

VII. STÍLUS ÉS JELENTÉS

17. A jellegzetes stílusárnyalatok (pl. neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, archaikus, bizalmas, választékos) felismerése, hatásának elemzése

18. Szóképek: hasonlat, metafora, megszemélyesítés, szinesztézia, metonímia, szinekdoché

19. A társalgási stílus ismérvei, minősége

VIII. DIGITÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ

20. Az új „szóbeliség” (chat) jelenségei és jellemzői, a digitális kommunikáció (nyelvi) műfajai egy részének jellemzése, illem és szabályszerűségek e téren